

Tình dục trong hát xo m: Táo b o mà t nh

Tác Giả: Nguy n Quang Long

Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

Tranh dân gian ghi l i trò ch i “B t ch ch trong chum” ở Vĩnh Phúc. Tham gia trò ch i là nh ng đôi nam

- Trong dân gian có m t lo i hình ngh thu t đ c p t i y u t ph n th c (tình d c) có cách dùng t r t táo b o, b c tr c và “th ng nh ru t ng a”; hay nói cách khác là c hát “to c móng heo” mà không h ng i ng n gì! Đó chính là ngh thu t hát xo m.

Xo m - táo b o, b c tr c

Ph n th c là đi u ít đ c nói công khai, hay nói cách khác là đi u kiêng k đ i v i các dân t c Á Đông, trong đó có Vi t Nam, v n v n tr ng s kín đáo, kín k c t l i ăn ti ng nói và có m t n n l giáo truy n th ng kh c nghi t.

Nh ng, rõ ràng trong lo t bài vi t c a nhi u h c gi v ph n th c (hay tình d c) đ ng th i gian qua đã kh ng đ nh m t đi u: ph n th c hi n h u trong r t nhi u khía c nh c a văn hoá truy n th ng. Th m chí không quá khi nói r ng chúng ta có c m t văn hoá ph n th c t ng đ i đ c đáo.

Nh ng có đi u t t c nh ng khía c nh ph n th c đ c nh c đ n y đ u g n li n v i nghi l t n

Tình dục trong hát xòm: Táo bọ o mà tồ nhồ

Tác Giả: Nguyán Quang Long
Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

---

ngồồ ngồ. Không phồ i ngồ u nhiên phồ n thồ c lồ i hiồ n hồ u nhiồ u trong văn hoá truyồ n thồ ng cồ a đồ t nồồ c ta.

Chúng ta vồ n quan niồ m thồ giồ i là mồ i quan hồ mồ t thiồ t giồ a 3 yồ u tồ Thiên- Đồ a- Nhân. Trong đó, riêng yồ u tồ Nhân - tồ c là con ngồồ i bao giồ cũng phồ i tuân theo quy luồ t âm đồồ ng hoà hồ p. Mà âm – đồồ ng cao nhồ t cồ a con ngồồ i chính là đàn bà – đàn ông. Đồồ ng nhiên khi đã gồ n vồ i nghi lồ thì tính dung tồ c đã mồ t đi, thay vào đó là sồ hoa mồ, nói bóng, phồ lên mồ i sồ mồ t lồ p màn thiềng liềng.

Song, trong dân gian vồ n còn mồ t loồ i hình nghồ thuồ t đồ cồ p tồ i yồ u tồ phồ n thồ c, hoàn toàn không gồ n vồ i nghi lồ tín ngồồ ng đã có. Mà mồ t điồ u lồ là loồ i hình nghồ thuồ t này có cách dùng tồ rồ t táo bồ o, bồ c trồ c và “thồ ng nhồ ruồ t ngồ a”; hay nói cách khác là cồ hát “tồ c móng heo” mà không hồ ngồ i ngồ n gì! Đó chính là nghồ thuồ t hát xòm.

Trong suồ t nhiồ u năm tìm hiồ u nghồ thuồ t hát xòm, chúng tôi đã có trong tay mồ t lồồ ng bài xòm tồồ ng đồ i đồ i dào lên tồ i cồ trăm thuồ c nhiồ u làn điồ u khác nhau song, hồ u nhồ yồ u tồ phồ n thồ c xuồ t hiồ n rồ t ít, chồồ có 2 bài là “Đồ a đồ i không gai” và “Hát ngồồ c”, cồ hai đồ u do nghồ nhân hát xòm Hà Thồ Cồ u - Ninh Bình hát. Trong đó “Đồ a đồ i không gai” đồồ c đồ cồ p chi tiồ t hồ n và yồ u tồ phồ n thồ c bao trùm lên toàn bồ bài xòm này.

“Đồ a đồ i không gai” - dân dã, bồ o đồ n bồ t ngồ

Nhồ lồ n vồ ghi âm nhồ ng làn điồ u và bài hát xòm cồ a nghồ nhân Hà Thồ Cồ u chúng tôi đã không khồ i ngồ c nhiên và có mồ t buồ i “sồ ng trong xòm” ngồ p tràn tiồ ng cồồ i vì cái sồ “tồ nhồ” yồ cồ thồ toồ c toàng toang theo tồ ng lồ i hát cồ a ngồồ i nghồ nhân tài ba yồ.

Sồ thồ là thồ này, cồ m lồ y cây đàn nhồ, nghồ nhân Hà Thồ Cồ u kéo nhồ ng giai điồ u rồ t hóm hồ nh, vui tồồ i trên làn điồ u xòm Huề tình - làn điồ u luôn gồ n vồ i đồ tài tình yêu đôi lồ a - rồ i cồ tình véo cái giồ ng đanh, sồ c gồ n cong lên ngay tồ đồ u:

Đồ a đồ i không gai/Chúng anh nghồ rồ ng cây thì đồ a đồ i nó không gai/ Không ngồ thì gai đồ a lồ i dài hồ n chồ ng/ Em nói đồ i anh em chồ a có chồ ng.

Tình dục trong hát xẩm: Táo bèo mà tẻ nhẽ

Tác Giả: Nguyán Quang Long
Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

Tät nhiên đây chä là sä mäo đäu, nhäng cũng là cái cä đä cho nghä nhän giäi thiäu näi dung chính cäa bài xäm. äy chính là câu chuyän mät chàng trai ham cäa lä bät gäp “gái mät con” läi đäng thì cho con bú nên nom cä cäng tròn nhäa säng. Anh chàng täng chäng cô nàng äm con äy là mät cây đäa đäi đä có thä tä do “hái” cho thäa khát khao.

Song, chàng cũng nhän ra ngay räng, dù có là đäa đäi thì cũng chäng hä đä “chäi” vì chàng đâu có ngä “gai đäa đäi läi còn dài hän chäng”. Song đó chä là sä vào đäu, nên dù “dài hän chäng” không đä hái nhäng chàng cũng không chäu bä cuäc.

Ngay sau khi đät läi thì đän nhäc đäo mä phía đäu (còn gäi là läu không) läi xuät hiän, räi vän cái giäng kiäu giäu cät nhäng rät đáng yêu (chä không phäi kiäu giäu cät cái sä đäi trái ngang nhä nhiäu bài xäm khác) nghä nhän Hà Thä Cäu tiäp täc phân bua:

Nói đäi anh em chäa có chäng/ Häi con đâu cô mình bä mình bäng trên tay

räi ngay sau đó mäi dám mänh gan đä :

Häi cái gì läu läu träc ngäc cô nàng bay/Oän tä hay cäp bánh đäy, väa träng väa xinh/ Nhác thì quay qua anh nom thäy nó häu tình.

Sau mät đän nhäc đäo, ngä äi nghä nhän läi cät tiäng hát, nhäng theo xu häng ngày càng “säc” hän:

“Nhác thì quay qua anh nom thäy nó häu tình/ ää mä häi các cô mình, cäa lä hay là cäa quen?”,

räi bäo gan:

Tình dục trong hát xàm: Táo bọ o mà tở nh

Tác Giả: Nguy&n Quang Long
Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

“Em nhích vào đây cho anh bóp cái anh xem”.

Quá “s&c”! Anh chàng này b&o mi&ng quá còn dám nói đ& c& cái t& “bóp” đ&y t& nh& y, th&t ch&ng ý t& chút nào!

Nh&ng không, hãy đ&ng “s&c” v&i, vì m&c đích cu&i cùng c&a chàng trai trong bài hát này là tán đ& c& cô gái và đ& c& th&a thuê v&i nh&ng hân hoan đ&y tính b&n năng nên chàng còn “li&u” h&n n&a trong l&i ăn ti&ng nói. Đã dám đi&n đ&t b&ng cái “đ&ng t& m&nh” y& r&i thì ch&c ch&n chàng trai đã t&i đ& khát khao và th& hi&n quy&t tâm mu&n đ&t đ&c!

Vì th& mà chàng ch&ng n& hà h&i ngay xem cô nàng mu&n gì: Mu&n b&c hay mu&n ti&n ch& ti&c cô mình làm chi và r&i thì anh còn chêm thêm câu có v& nh& m&t l&i khuyên chân tình: Anh c& khuyên em ch& đ& nó mà làm gì r&i l&i ti&p t&c giải bày, phân tích r&ng:

-L& m&t mai x&c xa x&c x&ch, x&c x& x&c x&ch thì s& Ch& còn gì là cái thì xuân xanh.

Có l& là đã lên đ&n c&c đ& m c&a s& “s&c”, vì c& xu&t hi&n m&t lo&t t& l&y có v&n m& đ&u là x (x&c xa x&c x&ch, x&c x& x&c x&ch) m&t cách đ&n đ&p cũng là m&t đ&c bi&t trong cách dùng ch&. Nó t&o c& m& giác đ&y y&n t&ng khi&n ng&ng i nghe và r&t có th& là c& đ&i t&ng ti&p nh&n n&a (đây là cô gái trong bài hát) có m&t c& m& giác b&n ch&n mu&n h&ng t&i s& tán t&nh ti&p theo c&a chàng trai. Và vì th& mà chàng đã đ&y t& tin đ& đ&a ra m&t chân lý r&ng:

- Em c& nghe anh ch&i cho mát ru&t nó l&i lành.

Giai đ&n này chính là cao đ& m c&a bài x&m, cũng chính là th&i đ& m đ& chàng trai khoe khoang v& tài năng “chăn g&i” c&a mình, chàng đã đ&y t& tin “hùng bi&n” tr& c& cô gái r&ng:

-Nam b&c mạnh mẽ th& l&c cho các cô mình xem (ý nói đây s& là đ&p đ& các cô th& thuê ng&m chàng và “t&n h&ng” s& k& đi&u c&a tình yêu).

Tình dục trong hát xẩm: Táo bèo mà tằm nhả

Tác Giả: Nguyễn Quang Long
Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

Vợ n chửa hợt, chàng chỏi ngỏi ngỏi n gì nả a, đờy tở tin đờ khờ ng đờ nh bở n lĩnh yêu đờ đờ ng cở a
mình khi nói rờ ng:

- Anh cở chỏi cho gãy khoá long then/ Chỏi cho oở n tở đi tìm lờy cở u chuở i xanh.

Và tở i giở thì âm nhở c cùng lờ i ca mở i đờ u đi bở ng mở t lờ i khuyên răn mang tính kở t luở n rờ ng:

- Chỏi nghe anh trong đờ nó không đành.

Rở i chàng trai lờ i tiở p tở c tái khờ ng đờ nh lờ i bở n lĩnh trong yêu đờ đờ ng rờ ng:

- Anh cở chỏi cho gãy khoá long then/ Chỏi cho oở n tở đi tìm lờy cở u chuở i xanh.

Và “kở t luở n” cuở i cùng trỏ c khi kở t thúc bài cũng đờy ỏ n ý: -Cho nên tôi lờ i tung hoành.

Thở c là mở t lờ i ca đờy thú vờ, vờ i nhở ng ca tở ỏ y nỏ u là lỏ n đờ u tiên tiở p cở n sỏ có cở m giác rỏ t
bỏ o miở ng đờ khiở n ngỏ ỏ i ta bở t ngỏ đờ n ngỏ ngàng.

Thu âm bở a ỏ y, chúng tôi còn không quên hỏ i vui nghỏ nhân Hà Thỏ Cỏ u rờ ng: “Bu ỏ i thỏ oở n
tở là bánh đờy hỏ bu?”, nghỏ nhân trỏ c khi trỏ lỏ i bao giỏ cũng nguýt mỏ t cái bở ng tiở ng và đôi
mỏ t thì nhỏ kiỏ u liỏ c lên rỏ t hỏm hỏ nh và đờ c câu thỏ : “Oở n tở là cở p bánh đờy, vỏ a trỏ ng lỏ i
vỏ a xinh” làm câu trỏ lỏ i.

Hỏ i tiở p: “Thỏ còn chuở i xanh là gì hỏ bu?” - nghỏ nhân Hà Thỏ Cỏ u lỏ n này nguýt dài hỏ n, cở t
tiở ng đánh gỏ n mỏ t cái rỏ t nhanh: “Là cái ỏ y ý” và không quên xéo đôi mỏ t lỏ ỏ m chúng tôi mỏ t
cái. Chúng tôi đờ đờ c phen cỏ ỏ i hỏ hỏ.

Tình dục trong hát xẩm: Táo bọ o mà tở nh

Tác Giả: Nguy&n Quang Long
Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

Xin đ&ng nghĩ các c& mình b&o mi&ng hay ăn nói thô t&c mà nên hi&u theo cách các c& trò chuy&n là nh&ng cu&c trò chuy&n dân gian, h&t s&c dân dã v&i nh&ng đ&i t&ng thu&c t&ng l&p nông dân, nhân dân lao đ&ng. H& ph&i dùng nh&ng l&i ca đ& hi&u, đ& nh& y m&i thu hút đ&c s& chú ý c&a khán gi& m&i mong “rút đ&c h&u bao” c&a h& khi hành ngh& ki&m s&ng.

Vì th&c t& trong h&u kh&p các cu&c trò chuy&n mà b&n thân tôi đ&c tr&c ti&p v&i các ngh& nhân hát x&m “x&n” nh& Hà Th& C&u hay Nguy&n Văn Khôi (Hà Đông, m&i m&t) thì các c& ăn nói r&t th&ng, nói to&c, không gi&u gi&m gì nh&ng cách nói thì vô cùng hóm h&nh.

H&n n&a ph&n ca t& trong bài “Đ&a đ&i không gai” khi đ&c c&t lên b&ng nh&ng giai đ&u x&m bao trùm toàn b& lên nó là m&t tính ch&t hóm h&nh, dí d&m, mang x& m&nh dáng ti&ng c&ng i góp vui cho cu&c đ&i.

Y&u t& đ&c đ&o nh&t trong hát x&m khi đ& c&p t&i chuy&n ph&n th&c là cách nói năng th&ng, nh&ng r&t hóm h&nh, dân dã, đ&u này đã t&o s& khác bi&t v&i đ& tài ph&n th&c trong nhi&u bài dân ca thu&c các lo&i hình dân ca khác. B&i & nh&ng lo&i hình &y đ&i m ch& đ&o chính là s& t& nh&, hóm h&nh mang tính trang nghiêm vì g&n li&n v&i nghi l& tín ng&ng mang tính ph&n th&c, &x&m cách th& hi&n h&t s&c dân dã, s& đ&ng nhi&u ca t& c&c “m&nh”, nói theo ngôn ng& hi&n đ&i là ca t& gây s&c.

Nh&ng s&c & đây không gây ph&n c&m mà là “s&c có văn hoá” càng làm tăng thêm s& đ&c đ&o. Ch&ng h&n n&u nh& trong nghi l& tín ng&ng, t& c&nh âm đ&ng đang hoà vào m&t thì các c& s& dùng th& này:

“G&ng gi&m mà anh c&ng, anh đ& là đ& gi&c rô” (tr&ng quân M& cá trong nghi l& ph&n th&c & Vĩnh Phúc - Phú Th&) còn trong hát x&m thì nói to&c (nh&ng to&c không có nghĩa nói tr&n t&c cái sinh th&c khí nam hay sinh th&c khí n& hay nh&ng t& dung t&c mô t& c&nh giao hoan) mà cũng ch& dám đ&ng l&i & m&c: “Anh quy&t ch&i cho g&y khóa long then, ch&i cho o&n t& đi tìm chu&i xanh”.

C& trách khi x&a t&i sao các ông trùm gánh x&m dù là ng&ng i thi&t ph&n, th&ng h&ng đôi m&t song v&n luôn có nhi&u li&n bà con gái ch&t mê ch&t m&t mà nguy&n đi theo gánh hát su&t cu&c

Tình dục trong hát xẩm: Táo bọ mà tẻ nhẽ

Tác Giả: Nguyễn Quang Long
Thứ Sáu, 19 Tháng 6 Năm 2009 23:03

đi!

Đã cao yêu từ phần thực tế a nhẽ mà tẻ u gì đó thiêng liêng cũng là sự hòng tẻ quy luật âm - dục cẻ a con người và vũ trụ, vì thế nó được hiện hữu trong văn hoá truyền thống, nhất là những nét văn hóa cổ xưa.

Những bài dân ca về phần thực chế yêu được sinh ra để gắn liền với nghi lễ tín ngưỡng những riêng hát xẩm lài phức vụ nhu cầu giải trí đơn thuần. Vì thế nên nó rất “bọ”.